

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR ARBORIST
2003**

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN FÖR ARBORIST
2003

Edita Prima Oy
Helsingfors 2004

ISBN 952-13-2006-0 (häft.)
ISBN 952-13-2007-9 (pdf)

DNR **68 /011/2002**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **27.12.2002**

Giltighetstid
**fr.o.m. 1.2.2003
tillsvidare**

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR ARBORIST

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för yrkesexamen för arborist.
Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.2.2003 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del
därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad
som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall
ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna
grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om
grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektörens ställföreträdare **OLE EHRSTEDT**
Ole Ehrstedt

Överinspektör **AAPO KOUKKU**
Aapo Koukku

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	7

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för arborist.....	9
1 § Examensdelarna	9

Kapitel 3

Yrkesskicklighet som krävs i yrkesexamen för arborist och grunderna för bedömningen	10
---	----

OBLIGATORISKA DELAR

10

1 § Odling och skötsel av unga träd	10
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	10
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	10
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	13
2 § Skötsel av fullvuxna träd.....	13
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	13
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	13
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	16
3 § Trädinventering	17
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	17
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	17
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	18
4 § Fällning av träd	18
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	18
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	18
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	19
5 § Skötsel av park- och landskapsskogar.....	19
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	19
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	19
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	21
6 § Företagsamhet och kundbetjäning.....	21
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	21
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	21
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	24

FRIVILLIGA DELAR	25
7 § Företagsverksamhet.....	25
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	25
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	25
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	27
8 § Anskaffning och produktion av förökningsmaterial	27
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	27
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	27
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	29
9 § Internationell trädvård.....	29
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	29
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	29
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	30
10 § Identifiering av skador och bedömning av skaderisker	30
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	30
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	30
c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	31

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkeskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkeskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkeskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkeskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självvärdering och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/ hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR ARBORIST

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för arborist består av sex obligatoriska examensdelar. Dessutom är det möjligt att avlägga frivilliga examensdelar. De obligatoriska delarna är odling och skötsel av unga träd, skötsel av äldre träd, trädbesiktning, fällning av träd, skötsel av park- och landskapsskogar samt företagsamhet och kundbetjäning. De frivilliga examensdelarna är företagsverksamhet, anskaffning och produktion av förökningsmaterial, internationell trädvård samt identifiering av skador och behärskande av skaderiskerna. Examen är avlagd, då alla obligatoriska examensdelar har avlagts med godkänt betyg. Med de frivilliga delarna har man möjlighet att påvisa specialkunnande.

YRKESEXAMEN FÖR ARBORIST	
ODLING OCH SKÖTSEL AV UNGA TRÄD	OBLIGATORISKA DELAR
SKÖTSEL AV ÄLDRE TRÄD	
TRÄDINVENTERING	
FÄLLNING AV TRÄD	
SKÖTSEL AV PARK- OCH LANDSKAPSSKOGAR	
FÖRETAGSAMHET OCH KUNDBETJÄNING	
FÖRETAGSVERKSAMHET	VALBARA DELAR
ANSKAFFNING OCH PRODUKTION AV FÖRÖKNINGSMATERIAL	
INTERNATIONELL TRÄDVÅRD	
IDENTIFIERING AV SKADOR OCH BEHÄRSKANDE AV SKADERISKER	

Figur 1. Delar som ingår i yrkesexamen för arborist.

YRKESKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR ARBORIST OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

OBLIGATORISKA DELAR

1 § Odling och skötsel av unga träd

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner igen de vedartade träd- och buskarter som mest används i Finland och väljer utgående från trädartens och -exemplarets egenskaper det lämpligaste trädet för varje ställe	<p>Identifiering av vedartade växter och kännedom om trädarternas egenskaper</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner igen de i Finland allmännast använda inhemska och utländska träd- och buskarterna i sommar- och vinterdräkt samt kan vid behov även använda litteratur till hjälp för att identifiera växter• väljer enligt användning och växtplats samt utgående från arternas specialegenskaper och karaktäristiska drag lämpligt växtmaterial i fråga om ursprung, egenskaper och kvalitet• känner till produktionsmetoder och för finländska förhållanden lämplig plantodling• känner olika trädarters krav på växtplats och miljö och tillämpar dessa kunskaper vid skötseln av trädens välmående• iakttar plantornas och de unga trädens kondition och beaktar i det praktiska skötselarbetet växtanatomiens och fysiologins grundprinciper bl.a. i fråga om fotosyntes, celandning, närings- och vattenupptagning, växtdelarnas olika uppgifter samt tillväxt- och förökningsbiologi.

- planerar och utför plantering och därpå följande arbeten och skötsel av vedartade växtarter för planteringsplatser i olika anlagda miljöer

- uppgör och förverkligar trädvårdsplaner samt förlänger trädens levnadsålder och främjar deras säkerhet genom uppbyggnadsbeskrifningar i trädens ungdomsstadium

Plantering och skötsel efter plantering

Examinanden

- känner igen jordarterna och kan tolka jordarts- och näringsämnesanalyser
- bedömer behovet av jordförbättringsåtgärder och utför behövliga åtgärder
- förstår vilken betydelse kraven på växtplats, odlingsmetoderna och växtarterna har vid valet av plantor för olika platser inom grönanläggning
- är insatt i kvalitetskriterierna för plantor och väljer plantor som uppfyller kvalitetskraven samt kontrollerar plantmaterialet vid mottagning av leveranser
- fäster uppmärksamhet vid unga trädets utseende och bedömer utgående från trädexemplarets form dess lämplighet för olika platser
- bedömer, väljer och förbereder en lämplig planteringsplats samt beaktar vid behov även hur kommunaltekniken under och ovan markytan påverkar planteringen inklusive arbetskostnaderna
- utför plantering av olika stora buskar och träd med beaktande av rötternas naturliga växtsätt så, att växtexemplaret som ska planteras har möjligast goda förutsättningar att trivas
- sköter om skötseln efter planteringen såsom bevattning, lämpligt stöd och skydd mot mekaniska skador
- följer på basen av växtens utseende med hur trädets tillväxt kommer i gång och det börjar trivas samt väljer ändamålsenliga korrigerande åtgärder vid rätt tidpunkt.

Uppbyggnadsbeskrifningar

Examinanden

- fäster uppmärksamhet vid yttre förändringar hos trädets och kan känna igen ett sjukt träd
- gör för gatu- och parkträd upp en vårdplan utgående från platsen och utför uppbyggnadsbeskrifningar vid rätt tidpunkt i enlighet med planen

	<ul style="list-style-type: none"> • förstår betydelsen av uppbyggnads- och skötselbeskrivningar samt hur dessa påverkar och styr trädens tillväxt på olika platser • förstår att plantan är ett ämne till ett träd som genom skötselåtgärder fås att växa upp till en individ med för bruksändamålet lämplig uppbyggnad • väljer och anskaffar utrustning och arbetsredskap som är lämpliga för ungdomsstadiets trädvård, samt håller dessa i vederbörligt skick
<ul style="list-style-type: none"> • reparerar de problem i rotområdet som människorna förorsakar i byggda miljöer 	<p>Skötsel av rotområdet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår vilken betydelse ett välmående rotsystem har för trädens livskraft • tolkar markkarteringar, uppgör och utför jordförbättringsåtgärder utgående från analyserna • förutser och känner igen sådana faktorer i marken som hotar rötternas välmående • förstår hur människan genom sin verksamhet förorsakar många problem för trädens rotområden i byggda miljöer • undviker skador i rotsystemet samt utför ändamålsenliga korrigerande åtgärder
<ul style="list-style-type: none"> • är positivt inställd till arbets säkerhet samt följer på ett ansvarsfullt sätt branschens arbets säkerhets- och miljöföreskrifter 	<p>Arbets säkerhet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner den lagstiftning och de bestämmelser som gäller branschen och kan tillämpa dem i det praktiska arbetet • väljer och använder maskiner och utrustning som behövs samt beaktar branschens arbets säkerhets- och miljöaspekter och specialkrav som dessa medför • beaktar ur arbetarskydds- och säkerhets synpunkt nödvändiga trafikarrangemang och kommunalteknikens inverkan samt sköter om behövliga försäkringar.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

I avsnittet *Odling och skötsel av unga träd* är det centrala växtkännedom, val av plantor, istandsättande av växtunderlaget och utförande av planteringsarbetet, programenliga skötselåtgärder, identifiering av skötsel fel i trädens ungdomsstadium samt korrigerande åtgärder. Det är också viktigt att värdesätta sitt yrke och arbete samt i arbetet visa engagemang, iver och initiativ.

Som plats för yrkesprovet väljs en park eller ett tätortsområde med ett mångsidigt urval trädarter, där man på ett omfattande och mångsidigt sätt kan påvisa och bedöma yrkesmässigt arbete i enlighet med arbetslivets krav på yrkesskicklighet.

Av dem som deltar i bedömningen av denna examensdel förutsättes gedigen sakkunskap om växternas anatomi och fysiologi, dendrologi, produktion av högklassiga plantor, resultatrik plantering av växter samt uppbyggnadsbeskärning av unga träd.

2 § Skötsel av fullvuxna träd

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• utnyttjar och tillämpar i trädvården kunskap om vedartade växters biologiska egenskaper	<p>Tillämpande av växtanatomi och fysiologi vid skötseln av träd</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• iakttar trädens kondition och tillämpar i skötselarbetena i praktiken de centrala elementen i växtanatomi och fysiologi, bl.a. gällande fotosyntes, cellandning, näringsämnes- och vattenupptagning, de olika växtdelarnas uppgifter samt tillväxt- och förökningsbiologi• förstår vad CODIT innebär och vilken dess betydelse är inom praktisk trädvård eller vid förhindrande av följd effekter av olika skador som uppkommit• förstår vilken inverkan kvaliteten och strukturegenskaperna på de träd som trivs i Finland har i praktiken för trädvården och arbetssäkerheten.
<ul style="list-style-type: none">• känner igen de skadligaste och för omgivningen farliga abiotiska och biotiska skadealstrarna i skogar och parker samt bedömer de ekologiska, ekonomiska och säkerhetsriskerna dessa utgör och rekommenderar åtgärder	<p>Identifiering och bekämpning av skadealstrare</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• fäster uppmärksamhet vid trädens hälsotillstånd under hela deras livscykel och främjar genom sina egna åtgärder trädens välmående genom att undvika att själv förorsaka eller förvärra skador

	<ul style="list-style-type: none"> • känner igen och särskiljer i entydiga fall fysiologiska skador från skador som förorsakats av levande organismer • känner igen mekaniska skador som människan åstadkommit på träden och gör upp skötselrekommendationer • identifierar de viktigaste skadeinsekterna och –svamparna på träd utgående från symptomen och andra kännetecken • bedömer behovet av experthjälp för att identifiera en skada och förhindra att skadan förvärras • tar med hjälp av erhållna direktiv skadeprover och skickar proven vidare för analys • beaktar äldre stadsträd som en unik möjlighet att upprätthålla naturens mångfald • skyddar träd mot skador i samband med byggande och minskar uppkomna skadors effekt • dokumenterar skadealstrare för olika träd och informerar vid behov vidare om sina iakttagelser
<ul style="list-style-type: none"> • bedömer skötselbehov, planerar och utför skötselbeskrivningar på ändamålsenliga sätt med lämpliga redskap och följer därvid godkända säkerhetsföreskrifter 	<p>Skötselbeskrivningar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer och planerar skötselåtgärder på enskilda platser • utför på ett ändamålsenligt sätt olika skötselbeskrivningar i enlighet med skötselprogrammet enligt trädart och situation • förbereder arbetsstället på det sätt som åtgärden förutsätter med beaktande av trädets kondition och de risker som förknippas med utförandet • är noggrann, iakttar försiktighet och de arbets- och säkerhetsföreskrifter som givits om trädvårdsarbeten vid användning av såväl hand- som motorsåg också vid arbete på krävande trädvårdsplatser • behärskar ergonomisk klättringsteknik och arbete med skylift samt väljer en lämplig och trygg metod i varje situation även ur kundens synvinkel och minimerar samtidigt kostnaderna • ger direktiv om åtgärder och uttrycker

	<p>sig tydligt gentemot sina medhjälpare</p> <ul style="list-style-type: none"> • fungerar lugnt, övervägt och samarbetsvilligt i praktiska arbetssituationer • klarar på ett ansvarsfullt sätt av de åtgärder och uppgifter som utförs på marknivå för att assistera arbetet i trädkronan och se till att arbetsplatsen är trygg • anskaffar, inspekterar och underhåller handredskap, motorsåg och klättringsutrustning som behövs i trädskötsel • beskär och sköter träd- och buskhäckar samt buskar enligt arternas krav.
<ul style="list-style-type: none"> • fungerar ändamålsenligt och genomtänkt i situationer där räddningsaktioner krävs för att ta ner en person från ett träd 	<p>Räddning ur träd samt första hjälp</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar tekniken för räddning från träd och kan lugnt och behärskat ge nödvändig första hjälp (första hjälpnivåerna I och II) åt en skadad person och vid behov se till att ett olycksoffer kommer till vidare vård.
<ul style="list-style-type: none"> • beaktar de specialkrav som gäller förflyttning av stora träd och bedömer behovet av att använda en expert inom branschen för förflyttningen av träden 	<p>Förflyttning av stora träd</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • redogör för förberedande åtgärder för lyckad förflyttning av stora träd, förflyttningens olika skeden samt behovet av eftervård • skaffar vid behov en expert inom branschen för förflyttning av ett stort träd.
<ul style="list-style-type: none"> • bedömer behovet av, planerar och utför fungerande stödning av grenar och krona 	<p>Kronstabilisering</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • uppskattar behovet att stabilisera kronan utgående från trädets livscykel och omgivningens säkerhet • planerar och förverkligar på lämpligt sätt stödjande av grenar och krona med olika stödmaterial från fall till fall • skaffar material för stabiliseringen.

<ul style="list-style-type: none"> • identifierar, förbereder och förmedlar värdefulla träddelar till råmaterial för vidareförädling 	<p>Skörd av specialträd och vidareförädling av virke</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bereder till råvara för vidareförädling de specialvirkespartier, som uppkommer vid skötsel och fällning av träd • bedömer vilket pris man bör få för specialvirket • är insatt i möjligheterna för handel med specialvirke och känner kvalitetskraven för specialvirke samt användarna eller förmedlarna av specialvirke inom området • använder fält- eller bandsåg på ett tryggt sätt.
<ul style="list-style-type: none"> • gör upp kostnadsförslag över skötselåtgärder, ger en tillförlitlig offert och sköter om tillstånd samt försäkringar som behövs. 	<p>Uppgörande av offert och tillstånd</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner faktorerna som inverkar på kostnadsstrukturen för skötselåtgärder på gamla träd samt myndigheternas föreskrifter • gör upp en kostnadsspecificering och tillförlitlig prisuppskattning över utförandet av arbetet • skaffar de försäkringar som behövs i en viss situation samt de tillstånd som myndigheterna förutsätter när det gäller fridlysta träd.

c) Sätt att påvisa yrkesskicklighet

När examensdelen *Skötsel av fullväxna träd* avläggs är det centralt att känna igen olika vårdbehov och välja arbetsmetoder utgående från trädart, trädets struktur, livskraft, läge och uppgift. Centralt är också att arbeta säkert och kostnadseffektivt på de enskilda trädens villkor. En viktig färdighet är att identifiera tidigare skötsel fel samt besluta om korrigerande åtgärder. Centralt är också att värdesätta sitt yrke och sitt arbete samt i arbetet visa engagemang, iver och initiativ.

Yrkesskicklighet påvisas genom att i arbetsplatsförhållanden förverkliga skötsel av fullväxta träd enligt olika metoder i mångsidiga situationer så, att man kan konstatera att kraven som bestämts för yrkesskickligheten uppfylls.

Av dem som är involverade i bedömningen av denna helhet förutsätts sakkunnighet inom växtanatomi och –fysiologi, skötselbeskrivningar, kronstabilisering, identifiering av skador och deras effekter, arbetssäkerhet, första hjälp, räddningsaktioner från träd samt speciellt arbets säkra metoder inom skötsel av äldre träd samt behärskande av arbetet som helhet.

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer trädets kondition med ögonmått samt utnyttjar vid uppgörandet av en tillförlitlig besiktningsrapport information som fås med en rötradar 	<p>Konditionsbedömning och användning av rötradar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår betydelsen av noggrann konditionsbesiktning som en faktor för kartläggning av potentiella skador och för ökad säkerhet i omgivningen • tolkar med ögonmått faktorer som påverkar trädens kondition • kan använda rötradar och utföra en konditionsbesiktning av träd och därvid så tillförlitligt som möjligt identifiera träd som anses vara problematiska ur omgivningens synpunkt • bedömer när det behövs hjälp av en fackman som är insatt i konditionsbestämningar • har en positiv och ansvarskännande inställning till konditionsbesiktning och iakttar träden individuellt • noterar och registrerar konditionsbesiktningens resultat i det datasystem som används.
<ul style="list-style-type: none"> • bestämmer värdet för ett växande träd 	<p>Bestämning av ett träds värde</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår skadans art och dess effekt på trädets estetiska och ekonomiska värde • bedömer ett växande träds värde på flera olika sätt.
<ul style="list-style-type: none"> • gör upp en konkurrenskraftig offert över besiktning av träd samt föreslår åtgärder på basen av besiktningens resultat 	<p>Uppgörande av en offert samt rapportering</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • prissätter och gör upp en konkurrenskraftig offert över utförandet av konditionsbesiktningen • gör åt kunden över den utförda besiktningen upp en tydlig rapport inklusive åtgärdsförslag.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

När examensdelen *Trädinventering* avläggs är det centralt att skilja farliga träd från ofarliga och överväga vilka slags åtgärder som behövs i olika situationer, att bestämma skyndsamhetsordning samt göra upp en kostnadsberäkning över åtgärderna. Det är också centralt att värdesätta sitt yrke och sitt arbete samt arbeta engagerat, ivrigt och initiativrikt.

Som provplats väljs problematiska gatu- och parkområden, där ett stort och mångsidigt trädbestånd ger möjligheter att bedöma professionell konditionsbesiktning i hela dess omfattning.

Av dem som deltar i bedömningen av denna helhet förutsätts sakkännedom om utförandet av en trädbesiktning, identifiering av problemträd samt prissättning av arbetet och trädets värde.

4 § Fällning av träd

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• planerar och utför fällning av träd på begränsade utrymmen med tillämpande av specialtekniker samt iakttagande av försiktighet och arbets säkerhet	<p>Specialfällningsteknik</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• väljer och behärskar de specialfällningstekniker som bäst passar i situationen då man skall fälla träd i ett begränsat utrymme tryggt och utan att skada annan egendom• använder olika tekniker för fällning• gör yrkesmässiga klättrings- och fällningsknutar• förbereder arbetsstället på det sätt som myndigheterna förutsätter• analyserar och bedömer farorna i en specialfällningssituation• överväger behovet av utomstående hjälp• väljer redskap och en säker metod så att miljö- och säkerhetsriskerna minimeras• använder specialredskap och –tekniker på ett säkert sätt• fungerar lugnt och behärskat även i överraskande situationer• sköter om de säkerhetsarrangemang som behövs på åtgärdsplatsen• sköter om att träddelarna avlägsnas från det aktuella arbetsområdet• putsar upp arbetsplatsen med hjälp av flistugg och stubbfräs.

<ul style="list-style-type: none"> ger en tillförlitlig prisuppskattning över kostnaderna för fällning av ett träd och skaffar de tillstånd och försäkringar som behövs. 	<p>Uppgörande av offert och dokument</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> gör upp en kostnadsspecificering och en tillförlitlig prisbedömning för utförandet av arbetet skaffar de försäkringar som behövs i situationen och de tillstånd som myndigheterna förutsätter.
---	---

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

I examensdelen *Fällning av träd* är det centralt att kunna planera och utföra säker fällning av ett träd utan att omgivningen eller övrig egendom skadas. Det är också centralt att värdesätta sitt yrke och sitt arbete samt arbeta engagerat, ivrigt och initiativrikt.

Yrkesskickligheten påvisas i arbetsplatsförhållanden genom att utföra specialfällning av träd i mångsidiga situationer så, att man kan konstatera att yrkesskickligheten motsvarar de krav som bestämts för yrkesskickligheten.

Av de personer som deltar i bedömandet av denna provhelhet förutsätts sakkännedom speciellt gällande säker specialfällningsteknik och helhetsbehärskande av arbete inom trädfällning.

5 § Skötsel av park- och landskapsskogar

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> planerar och förverkligar landskapsvården så att mångsidig användning av miljön beaktas 	<p>Landskapsvård</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> beaktar de grundläggande landskapsfaktorerna på olika platser och utnyttjar träd- och buskarternas egenskaper på ett mångsidigt sätt vid anläggandet och skötseln av en parkskog beaktar träden och trädgrupperna på det sätt som användandet av omgivningen och biodiversiteten kräver uppskattar det växande trädbeståndets behov av tillväxtutrymme både i planeringsskedet och då skötselfällningar utförs förstår de specialkrav som rekreativ utnyttjandet och den byggda miljön ställer på trädbeståndet samt den övriga växtligheten och behandlingen av dessa.

<ul style="list-style-type: none"> • skaffar de tillstånd som förutsätts för förverkligandet av landskaps- och parkskogsområdet 	<p>Skaffande av tillstånd och dokument</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till myndigheternas tillstånds-praxis enligt lagen om markanvändning och byggnadslagen och skaffar de tillstånd som behövs för skötseln av landskaps- och parkskogar.
<ul style="list-style-type: none"> • planerar och utför hanteringen av klenvirke på området 	<p>Användning av röjningssåg och skötsel av klenvirkesbestånd</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar ergonomiskt och tryggt med röjsåg • hanterar klenvirkesbeståndet enligt skötseldirektiven eller –planen • känner de viktigaste träarterna och klenvirkesbeståndets möjligheter och förutsättningar inom parkskogsskötseln • känner igen även unga exemplar av de träarter som har betydelse för platsen • utför daglig och veckoservice av röjsågen
<ul style="list-style-type: none"> • gör med beaktande av säkerhets- och arbetsplatsdirektiv trävirke som motsvarar de givna mått- och kvalitetskraven 	<p>Fällningsteknik</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör trävara som fyller mått- och kvalitetskraven • följer säkerhets- och arbetsplatsdirektiven • arbetar planenligt och självständigt samt konsekvent • använder sig av en ekonomisk, ergonomisk och trygg arbetsteknik • väljer arbetsmetoder och –redskap ändamålsenligt • underhåller och justerar motorsågen så den hålls i funktionsdugligt skick • bedömer mängden och kvaliteten på sitt arbete • förstår realistiskt nivån på sina egna färdigheter och bedömer behovet av yrkesmässig hjälp utgående från hur krävande platsen är.

<ul style="list-style-type: none"> • skördar trävirke i park- och landskaps-skog samt putsar upp arbetsplatsen. 	<p>Skörd av trävara och putsning av arbetsplatsen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet hurudana maskiner och vilken utrustning som kan användas och behövs vid skörd av trävara på arbetsplatser i byggd miljö och i putsandet av arbetsplatsen • väljer och använder maskiner, lastare och flistugg i den storlek som lämpar sig för skogstransport av trävara på ett tryggt sätt med beaktande av miljöaspekterna.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Inom examensdelen *Skötsel av park- och landskaps-skogar* är det centralt att kunna planera arbetet utgående från klenvirkets och större trädets utvecklingsbehov. Utförandet av arbetet visar att examinandena kan arbeta tryggt med motorsåg, vilket behövs i arboristens yrke. Det är även centralt att värdesätta sitt yrke och arbete samt arbeta engagerat, ivrigt och initiativrikt.

Yrkesskickligheten påvisas i autentiska park- och landskapsskogar på platser, där man i praktiken kan planera och utföra tydliga arbetsuppgifter.

Av den som deltar i bedömningen av denna examensdel förutsätts sakkunskap om planering och utförande av landskapsvårdsarbeten som beaktar miljöfaktorerna, om säkert och ergonomiskt arbete med motor- och röjsåg samt om skörd av trävaror på krävande platser.

6 § Företagsamhet och kundbetjäning

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer sin egen yrkesskicklighet och sina färdigheter att fungera företagarmässigt samt vid behov använda experttjänster för att fördjupa sitt kunnande 	<p>Företagarmässig verksamhet och utvecklande av arbetet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer sin egen yrkesskicklighet och tar ansvar för sin egen yrkesmässiga utveckling • är insatt i moderna metoder att skaffa och hantera information och strävar till att hela tiden utveckla sina såväl professionella som sociala färdigheter • arbetar engagerat, ivrigt, initiativrikt samt så att det egna kunnandet och arbetet utvecklas • dryftar värden som hör ihop med trädvård

	<p>och motiverar sin verksamhet utgående från dessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet vilka ekonomiska, produktionsmässiga och andliga resurser företagsverksamheten kräver och bedömer sina egna möjligheter att starta en egen företagsverksamhet.
<ul style="list-style-type: none"> • är insatt i företagsverksamhetens centrala begrepp och principer samt de faktorer som inverkar på den ekonomiska verksamheten i den egna arbetsgemenskapen 	<p>Kännedom om principerna för företagsverksamhet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till olika sätt att starta en företagsverksamhet • är insatt i de centrala principerna för företagsverksamhet samt de faktorer som påverkar den ekonomiska verksamheten inom den egna arbetsgemenskapen • känner till begreppet affärsidé och vet hur det används som grund för planering och förverkligande av verksamheten • förstår de viktigaste principerna för företagsverksamhetens ekonomi och känner den centrala lagstiftningen som gäller företagsverksamhet • känner de informationstekniska tillämpningar som hör till den egna branschen och kan i sitt arbete utnyttja grundfärdigheter inom informationsteknik • känner arbetstagarnas och arbetsgivarens lagstadgade ansvar och skyldigheter • tolkar bokslut bl.a. i fråga om kapital, solvens, likviditet och resultat • fäster uppmärksamhet vid faktorer som påverkar ekonomi och lönsamhet • granskar möjligheter och risker vid grundandet och utvecklandet av ett trädvårdsföretag • skaffar den information och de experttjänster som behövs vid grundandet av ett företag och i olika skeden av dess verksamhet • utnyttjar och tillämpar informationsteknik i uppgifter som är centrala för arbetet • känner till och följer den för arbetsuppgiften centrala arbetslagstiftningen och säkerhetsbestämmelserna • sköter om sin arbetsmiljö och sin arbetsförmåga

	<ul style="list-style-type: none"> • vet vilka försäkringar som är lagstadgade för privatföretagare och vilka som behövs för att minska företagsverksamhetens risker.
<ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala yttre och inre faktorernas effekt på bakgrundsorganisationens verksamhet 	<p>Kännedom om den egna organisationen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner verksamhetsstrukturen, –principerna och –sätten hos sin bakgrundsorganisation • förstår sin betydelsen för organisationens yttre image, lönsamhet och ekonomiska resultat • förstår den egna arbetsinsatsens betydelse för organisationens verksamhet och är villig att följa den strategi som organisationen har valt • skapar sig en bild av och beskriver vilken betydelse samarbete och kundrelationerna har för organisationen • tar i sin egen verksamhet hänsyn till organisationens värden och verksamhetsidé samt målsättningen för verksamheten.
<ul style="list-style-type: none"> • känner grunderna för kundbetjäning samt verkar naturligt och sakligt i kundbetjäningssituationer 	<p>Kundbetjäning och kommunikation</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fungera samarbets- och tjänstvilligt i samverkan med såväl organisationens interna som externa kunder • förstår i sin egenskap av gruppleddare vilken betydelse gruppdynamikens effekter har och vilka personliga arbetsledarfärdigheter som behövs för att leda en grupp • fungerar flexibelt och samarbetsvilligt i såväl interna och externa kommunikationssituationer • förstår principerna för prissättning av arbetet • förstår betydelsen av information med tanke på den stora allmänhetens reaktioner • vägleder kunderna på ett positivt sätt i centrala frågor som rör trädvård • fungerar naturligt och vänligt i kundbetjäningssituationer • håller sina kunskaper och färdigheter á jour bl.a. genom att följa med utvecklingen

	<p>inom sin bransch och genom att skaffa sig yrkesrelaterad information även från utländsk litteratur och fackpress</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sin roll som gruppledare arbets säkerhet och gruppmedlemmarnas individuella färdigheter och yrkeskunskap • fungerar lugnt och effektivt i situationer som kräver problemlösningsfärdigheter • prissätter arbetet och gör upp kundofferter som grundar sig på kostnadskalkyler • uttrycker sina tankar naturligt och kan motivera åtgärder ur arbetsgivarens synvinkel också offentligt via olika medier.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

I avsnittet *Företagsamhet och kundbetjäning* är det centrala att bedöma individens värderingar och personliga företagarfärdigheter samt kunskaper och färdigheter som behövs i företagarmässig verksamhet. Det centrala är examinandens förmåga att bedöma sitt eget sätt att fungera företagarmässigt. Bedömningen baseras på självvärdering, jämförande bedömning i grupp samt expertdiskussioner.

Yrkesskickligheten påvisas i kundbetjäningssituationer i praktisk trädvård samt genom att med experthjälp göra upp en utvecklingsplan som gäller startande av företagsverksamhet, i vilken examinanden av sin företagsidé utarbetar en fungerande affärsidé. Förutom genom utvecklingsplanen påvisas yrkesskicklighet med hjälp av redogörelser, kalkyler och andra skriftliga alster samt diskussioner och intervjuer. Centralt är också att visa att man värdesätter sitt yrke och arbete samt kan arbeta engagerat, ivrigt och initiativrikt.

Av dem som deltar i bedömningen av denna helhet förutsätts sakkunnighet inom utveckling av företagsamhet samt inom trädvårdsföretagande.

FRIVILLIGA DELAR

7 § Företagsverksamhet

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• bedömer sin egen företagsamhet och gör upp en utvecklingsplan för sig själv som företagare	<p>Bedömning av företagarfärdigheter och förmåga att planera</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• bedömer sig själv och sin eget företagsamhet och sin utveckling som företagare• gör upp en utvecklingsplan som stöder den egna företagsverksamheten• vet vad som förutsätts av en företagare och vilka färdigheter som stöder en framgångsrik företagsverksamhet• analyserar de möjligheter och risker den egna branschen erbjuder för företag• bedömer utgående från framtidsvisionerna, branschens utveckling och marknadssituationen riskerna och de egna möjligheterna att starta och utveckla företagsverksamhet inom trädvårdsbranschen• analyserar sina värden och personliga färdigheter att verka som företagare• planerar sådana fungerande möjligheter och alternativ som marknadsföring av ett eget företag förutsätter• förstår affärsidéns betydelse som hjälpmedel för planering och förverkligande av företagsverksamheten
<ul style="list-style-type: none">• jämför olika företagsformer och väljer den som passar den egna företagsverksamheten bäst samt besluter om nödvändiga åtgärder	<p>Grundande av företag och marknadsföring</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till olika sätt att starta ett företag och vet, vilka ekonomiska, produktionsmässiga- och andliga resurser företagsverksamhet kräver• överväger vilken företagsform som är ändamålsenlig med tanke på den egna företagsverksamheten och vilken startmetod som passar bäst

	<ul style="list-style-type: none"> • känner de informationstekniska tillämpningarna inom sin bransch och kan i sitt arbete utnyttja grundfärdigheter i informationsteknik • använder experttjänster i planeringen av alternativ för den egna företagsverksamheten och för att utveckla företagsidén till en fungerande affärsidé • fäster uppmärksamhet vid resursbehov samt faktorer som påverkar ekonomi och lönsamhet • tolkar företagets bokslut bl.a. i fråga om kapital, solvens, likviditet och resultat • utnyttjar principerna för kostnadskalkylering, budgetering, konkurrerande offerter samt lönsam och förnuftig prissättning • använder experttjänster för att lösa skattefrågor inom företagsverksamheten • är insatt i de lagstadgade åtgärder som gäller startande och idkande av företagsverksamhet och använder vid behov experthjälp för att fördjupa sina kunskaper • skaffar de lagstadgade försäkringar som hör till en privatföretagares försäkringskydd samt övriga försäkringar som behövs för att minska riskerna i företagsverksamheten • använder sig av den vanligaste utrustningen för ett företags betalningsrörelse och upprätthållande av kontakter.
<ul style="list-style-type: none"> • skapar och upprätthåller kundrelationer. 	<p>PR-verksamhet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bygger upp och upprätthåller för företagets fortbestånd viktiga kund-, leverantör- och övriga nätverkskontakter • förstår betydelsen av kund- och samarbetsrelationer som en väsentlig del av framgångsrik företagsverksamhet och kan utveckla sina samarbets- och människorelationsfärdigheter.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

I avsnittet *Företagsverksamhet* är det centrala att granska individens förmåga att bedöma sina egna färdigheter och sin verksamhet som företagare. Bedömningen baseras på självvärdering, jämförande bedömning i grupp samt diskussioner med sakkunniga. Målsättningen är att examinanden självständigt eller tillsammans med en sakkunnig kan producera en utvecklingsplan som främjar den egna företagsverksamheten.

Av dem som deltar i bedömningen förutsättes sakkunskap inom företagsamhet och utveckling av företag.

Kunskaper och färdigheter i företagsamhet bedöms som verksamhet förknippad med företagsverksamhet. En central del av provet är ett projekt som gäller startande av en långsiktig företagsverksamhet, där examinanden utarbetar en affärsidé av sin företagsidé. Vid uppbyggandet av en fungerande affärsidé bör examinanden realistiskt och mångsidigt iakttä sin verksamhetsmiljö speciellt ur synvinkeln för en företagare som tänker ägna sig åt branschen.

8 § Anskaffning och produktion av förökningsmaterial

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• sköter om fröanskaffning och vidarehantering	<p>Anskaffning och hantering av frön</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner igen de viktigaste arterna, deras blomställningar och frön• känner de mest centrala grundbegreppen inom skogsförädling såsom feno- och genotyp, klon, plusträd, kors- och självpollinering, belastning inom släktet, fröodling och klonsamling• förstår proveniensens och förökningskällans betydelse för plantskoleproduktionen• är insatt i de allmänna dragen hos de viktigaste trädarternas fröproduktion, såsom blomning och hur den är periodiserad, den årliga variationen, frömogningen samt bestämmande av rätt insamlingstidpunkt• förstår i huvuddrag vilken betydelse antalet träd i frökällan har för förökningsmaterialets användbarhet• identifierar arterna i sommar- och vinterdräkt• känner igen de platser, där faran för att olika arter korsas är uppenbar• väljer det med tanke på helheten förmåligaste insamlings sättet, t.ex. klättring, (=kostnader/skörd) med beaktande av den

	<p>art som samlas samt kundens behov</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter vid behov om vidarebehandling av fröna, såsom rengöring, lagring, stratifiering och sådd • bestämmer vid behov fröpartiets egenskaper, såsom vikten per 1000 frön, renhet, äkthet och grobarhet.
<ul style="list-style-type: none"> • kan tekniken för ympning och de olika skedena i anskaffning av sticklingar som behövs för ympandet 	<p>Ympning och anskaffning av sticklingar</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • hämtar utgående från beställningen lämpliga ympkvistar för plantskolornas behov • hämtar kvistarna vid den optimala tidpunkten och känner lämpliga metoder för förvaring fram till ympningen • gör en utvecklingsduglig ymp • identifierar och särskiljer skador, som skadedjur, svampar och vädret gett upphov till på blomställningar och frön • känner odlingsmetoder för sticklingar, såsom dimförökning • känner i huvuddrag mikroförökningsmetoderna, deras för- och nackdelar samt de arter för vilka mikroförökning lämpar sig • känner innehållet i lagen om plantmaterial samt bestämmelserna i de EU-regler som gäller förökningsmaterial för prydnadsträd och -buskar • känner produktionsmetoderna i skogs- och prydnadsplantskolor • hämtar sticklingsmaterial och kan bedöma vilka möjligheter ved- och örtartade sticklingar har att klara sig • letar ur olika register fram uppgifter om ägare eller innehavare av ett område • skaffar myndighetstillstånd för anskaffning av förökningsmaterial till exempel på naturskyddsområden • skaffar förökningsmaterial på sådant sätt, att moderträdets fortlevnad, hälsa eller utseende inte riskeras • arbetar systematiskt, märker ut insamlingsträden på kartan och gör nödvändiga anteckningar.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

I examensdelen *Anskaffning och produktion av förökningsmaterial* är det centrala att identifiera träd och buskar i sommar- och vinterdräkt, känna deras förökningsbiologi, speciellt förstå de viktigaste orsakerna till årlig variation i fröskörden, behärska de mest centrala grundbegreppen inom skogsförädling, känna metoderna för förökning av träd och delvis behärska dem. Det är också centralt att känna lagstiftningen som gäller plantskoleproduktion av vedartade prydnadsväxter samt myndighetsbestämmelser med anknytning till denna.

Yrkesskickligheten kan påvisas med praktiska prov i flera olika skeden och kan också inbegripa uppgifter som gäller iakttagelser och rapportering. Yrkesskickligheten kan påvisas genom att följa med och rapportera blomning och fröutveckling hos centrala arter. Till påvisandet av yrkesskicklighet kan också höra att hantera, analysera samt förvara och eventuellt så frön och/eller skaffa och ympa sticklingar och ympkvistar. En central del av bedömningen av yrkesskickligheten är att iakttä hur systematiskt och planerat arbetet är.

Av dem som deltar i bedömning av denna helhet förutsätts gedigen sakkunskap om vedartade växters förökningsbiologi, dendrologi samt produktion av högklassiga plantor och behärskande av grundbegreppen inom skogsförädling.

9 § Internationell trädvård

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• verkar och upprätthåller kontakter inom den internationella trädvårdskulturen.	<p>Internationell trädvård</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• har på eget initiativ insatt sig i undervisning, praxis, företag och organisationer inom internationell trädvård• är insatt i särdrag hos utländska trädarter med tanke på skötselåtgärder• förstår att utländska kontakter till yrkesfolk i branschen ger möjligheter till utbyte av information och erfarenheter, mottagande av utländska arbetsuppdrag samt att följa med branschens utveckling• kommunicerar flytande på det aktuella landets språk samt knyter kontakter till organisationer, yrkesfolk och företag inom trädvårdsbranschen i olika europeiska länder• har yrkesmässiga färdigheter att avlägga t.ex. EAC:s European Treeworker – certifikat.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

I avsnittet *Internationell trädvård* påvisas yrkesskickligheten med skriftliga och muntliga uppgifter i så naturliga och centrala sammanhang som möjligt. Ett trädvårdscertifikat som avlagts utomlands är ett dokument som definitivt påvisar internationell yrkesskicklighet.

Av dem som deltar i bedömningen av denna helhet förutsätts sakkunskap och aktiva, aktuella kontakter inom den internationella trädvården.

10 § Identifiering av skador och behärskande av skaderisker

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner igen de betydande skadealstrarna på olika trädarter och dessas effekter på trädens hälsa, dock med beaktande av förekomsten och bevarandet av skyddade arter	<p>Identifiering av skador</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• skiljer på basen av symptomen hos ved-artade växter kännetecknen på olika skadealstrare och bedömer hur allvarligt läget är• förstår vilken effekt och betydelse olika svamp- och insektarter, som använder olika trädarter som sina värdväxter, har för trädens vidare utveckling• artbestämmer de viktigaste svampar och insekter som anses skadliga eller ofarliga• särskiljer allmänna och sällsynta skadealstrare från varandra• identifierar och bestämmer med tanke på biodiversiteten viktiga arter som bör skyddas• lämnar detaljerade uppgifter om sina iakttagelser till berörda register
<ul style="list-style-type: none">• känner igen arttypiska skaderisker för gatu- och parkträd, kan bedöma trädets utvecklingsduglighet samt göra upp en objektiv åtgärdsrekommendation för en plats.	<p>Behärskande av risker som träd ger upphov till</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner systematiskt och tillförlitligt igen risker som trädets byggnad och skador i den icke levande och levande naturen ger upphov till för miljön, människorna och egendom• vet och förstår de hot som trädets status, behandlingshistoria och miljöfaktorerna utgör för trädets utvecklingsduglighet, livskraft och säkerhet• förstår det ansvar och de skyldigheter som lagstiftning och stadganden ger upphov till

	<p>när det gäller identifiering och skötsel av träd som utgör skaderisker</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer hur allvarlig den risk är som beror på skador eller strukturell svaghet och gör upp en åtgärdsrekommendation för objektet • lämnar uppgifter om sina iakttagelser till vederbörliga register • drar slutsatser om och iakttar opartiskt skade- och olycksfall • tillämpar i sitt trädvårdsarbete de skyldigheter som lagen stiftar om • utreder och skaffar de tillstånd och försäkringar som behövs med tanke på skadade träd • bedömer behovet av experthjälp i bestämmandet av risker.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

I avsnittet *Identifiering av skador och bedömning av skaderisker* är det centralt att kunna kartlägga och identifiera i den levande och icke levande naturen allmänna, men också mera sällsynta skadealstrare och skador på park- och gatuträd. Likaså är det viktigt att kunna bedöma de risker de noterade skadorna utgör för miljön, människan och egendom.

Yrkesskickligheten påvisas på flera åskådliga platser, där det finns omfattande skador mångsidigt på gatu- och parkträd.

Av dem som deltar i bedömningen av detta avsnitt förutsätts sakkunskap om trävirkets egenskaper och strukturella svagheter hos olika trädslag, kännedom om miljöskador och skadealstrare, men även om upprätthållande av biodiversitet. Centralt är att fästa uppmärksamhet vid systematiskt arbete, kreativ kartläggning av risker och kännedom om stadganden som gäller säkerhet.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

UTBILDNINGSTYRELSEN
Utbildningsstyrelsen/försäljning
Hagnäsgatan 2
Pb 380
00531 Helsingfors

Tfn: försäljning (09) 774 774 50
växel (09) 774 775
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi